

Nr 327.

Av herr **Vennerström m. fl.**, om upphävande av det s. k. bostadsbandet i fråga om valbarhet till andra kammaren.

I en samtidigt väckt motion har påpekats, att det torde finnas en del bestämmelser i riksdagsordningen, vilka äro i behov av omarbetning i samband med det förslag, som torde inkomma från regeringen till innevarande riksdag på grund av uppgörelsen i författningsfrågan vid 1918 års urtima. En bestämmelse av dylik art är stadgandet i riksdagsordningens § 19, där det heter: Till ledamot i andra kammaren kan endast utses man, som äger valrätt inom valkretsen eller, där fråga är om stad, bestående av flere valkretsar, inom någon av dessa.

Förslag till upphävande av detta s. k. bostadsband, vilket som bekant ej gäller för första kammaren, har framkommit flera gånger. Ibland har man velat åstadkomma bandets borttagande endast för statsråd och förutvarande statsråd, ibland har man däremot påyrkat dess fullständiga slopande. Förslagen ha emellertid fallit. Men då nu under senaste tiderna någon liten tendens till ett tillmötesgående av folkkraven i författningsfrågorna kunnat förmärkas, borde man kunna ha anledning antaga, att en framställning om detta bostadsbands borttagande kunde bifallas av riksdagen.

Alla skäl tala för bestämmelsens borttagande. Särskilt kan som ett motiv härför anföras, att valmännen i en krets böra ha rätt återvälja en representant, som under en längre tid vistats inom en valkrets och på grund därav besitter kännedom om kretsens förhållanden men som av omständigheternas makt tvingas utflytta ur valkretsen. Ävenså böra valmännen i en viss krets ha rätt i riksdagen invälja en representant boende utom kretsen, om de veta, att personen har alldeles särskilda förutsättningar för att kunna bevaka och framföra kretsens lokala krav eller valmännens politiska synpunkter. Det torde nog kunna antagas, att

även med bostadsbandets upphävande valmännen i allmänhet komma att välja riksdagsmän efter bostadsbandsprincipen. Men i de fall, där valmännen vilja följa en annan princip, bör det få bli deras ensak att själva avgöra den saken. De böra ej i detta fall hindras av riksdagsordningens bestämmelser, isynnerhet som främmande grundlagar i allmänhet sakna inskränkande bestämmelser av detta slag.

Med hänvisning till ovanstående motivering och under antagande att denna fråga kan behandlas av riksdag och utskott i samband med regeringens författningsförslag rörande riksdagsordningen samt under uttalande av den förhoppningen, att vederbörande utskott i samband med den ändring av § 19, som måste ske i anslutning till kvinnorösträttens införande, utredigerar paragrafen med hänsyn till nedanstående yrkande, hemställes alltså,

att riksdagen måtte besluta sådan ändring av § 19 riksdagsordningen, att det s. k. bostadsbandet för val till andra kammaren bortfaller.

Stockholm den 19 febr. 1919.

Ivar Vennerström.

Ernst Hage.

C. O. Johansson
